

Professor Aleksander Paldrok 150

16. mail möödub 150 aastat Eesti dermatoveneroloogia koolkonna rajaja professor Aleksander Paldroki (Paldrock) sünnist.

Professor Paldrok sündis 16. mail 1871 Tartumaal kaupmees Karl Paldroki peres. 1889. aastal lõpetas ta Tartus gümnaasiumi ja 1890. aastal astus ta Tartu ülikooli arstiteaduskonda, mille lõpetas 1895. aastal. Juba ülikooli ajal oli ta aktiivne nii ühiskondlikus kui ka õppetöös. Nii käis ta 1892. aastal Voroneži kubermangus koolera vastu võitlemas, 1892. aastast kuni 1893. aasta oktoobrini töötas ta farmakoloogia instituudi assistendi kohusetäitjana, 1894ndal asus ta tööle naistekliiniku assistendina. 1895. aastal sai ta arsti diplomi ning 1896ndal sooritas A. Paldrok ringkonnaarsti eksami ja 1897ndal meditsiinidoktori eksami. Aastatel 1900–1905 oli A. Paldrok sõjaväeteenistuses reservarstina Vene-Jaapani sõjas. Sõjaväeteenistusest vabanes ta pärast rahu kehtestamist 1905. aastal.

Juba ülikooli ajal olid A. Paldroki eriliseks huvialaks naha- ja suguhaigused. Neid haigusi käsitleti tol ajal sise- ja kirurgiliste haiguste raames. Ta täiendas end 1899. aastal Berliinis Max Josephi polikliinikus, 1903. aastal töötas ta Neisseri kliinikus Breslaus ja Kochi kliinikus ning uuesti Max Josephi polikliinikus.

Naasnud Tartusse, asus ta tööle eradotsendina naha- ja suguhaiguste erialal. Et paremini õppetööd läbi viia, valmistas ta 40 mulaaži. Tema mulaažikogu sai ülevenemaalisel näitusel kuldmedali.

Oma *venia legendi* pidas ta teemal „Süüfilise tekkimine Euroopas“.

1908. aastast alates töötas A. Paldrok Tartu ülikoolis. 1911. aastal avas ta esimese dermatoloogiapolikliiniku, mille juhatajaks ta ka valiti. Samal aastal avas ta ka dermatoveneroloogia-raamatukogu. 1912. aastal õppis A. Paldrok Stockholmis nahahaiguste valgusravi. 1913. aastal kutsuti ta lugema naha- ja suguhaigusi Tartu eraülikooli, mille asedirektoriks ta varsti ka sai.

15. mail 1915 moodustati Tartu Ülikoolis naha- ja suguhaiguste dotsentuur ning A. Paldrok valiti dermatoveneroloogia dotsendiks, 30. augustil 1917 valiti ta erakorraliseks professoriks ning 29. jaanuaril 1918 dermatoveneroloogia korraliseks professoriks. 7. septembril 1919 loodi Tartu Ülikoolis iseseisev dermatoveneroloogia õppetool, mille juhatajaks sai professor Paldrok. Sellel ametikohal töötas ta 1940. aastani,

kui hariduse rahvakomissari otsusega 26. detsembrist 1940 vabastas ülikooli rektor Hans Kruus ta alates 1. veebruarist 1941 töölt.

A. Paldroki sulest on ilmunud üle 100 teadustöö. Tema põhiline teadustöö oli seotud tollal Eestis väga aktuaalse probleemi – leepra – uuringutega. Ta töötas välja leepra ravis oma aja kohta väga progressiivse ravimeetodi, kasutades kombineeritult kullapreparaate ja krüoteraapiat. 1922. aastal ühendati õppetooliga ka Muuli leprosoorium kui õppebaas.

Tänu oma leeprauuringutele valiti A. Paldrok paljude maade dermatoveneroloogia seltside auliikmeks ning 6. novembril 1932 promoveeriti ta Uppsala Ülikooli audoktoriks. A. Paldrok on Eesti dermatoveneroloogia koolkonna looja. Ta valmistas ette 56 dermatoveneroloogi ning tema juhendamisel kaitsti 4 doktoritööd. A. Paldrok oli Tartu dermatoveneroloogide seltsi asutaja ja esimene president. Praegune Eesti Naha- ja Suguhaiguste Arstide Selts on selle seltsi õigusjärglane. Professor Paldrok osales aktiivselt Eesti Arstide Liidu töös, oli üks tervishoiumuuseumi asutajaliige ning tervishoiumuuseumi nõukogu liige. 13. septembril 1938 valiti ta Eesti Teaduste Akadeemia akadeemikuks.

Aleksander Paldrok suri 1. juulil 1944 Kuussaares 73 aasta vanuses.

Tartu Ülikooli, TÜ Kliinikumi nahahaiguste kliiniku, Eesti Naha- ja Suguhaiguste Arstide Seltsi nimel Helgi Silm, TÜ nahahaiguste kliiniku emeriitprofessor

Professor Aleksander Paldroki 120. sünniaastapäeva puhul ilmus Eesti Arstis dr Ants Haaveli sulest ülevaade „Professor Aleksander Paldrok – maailmamaine teadlane, arst ja ühiskonnategelane“ (Eesti Arst 1991;2:110–12). Artikkel on leitav ajakirja veebiversiooni mainumbrist.